

KÖNYVTÁRI FIGYELŐ

SZEMLE

KIADIA

AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT

12. évfolyam

1966

2-3. szám.

A SZOT ELNÖKSÉGÉNEK KÖNYVTÁRI HATÁROZATÁRÓL

A szakszervezeti könyvtárak jelentős szerepet játszanak közművelődési könyvtárügyünkben. A könyvvállomány 35 %-át szakszervezeti könyvtárak bocsájtják a lakosság rendelkezésére és ők látják el olvasnivalóval a munkásolvasók több mint 60 %-át. Mai szerepükön kívül hagyományaik, munkamódszereik hasznos tanulságokat nyújtanak az egész közművelődési könyvtárügynek. Ebben az évben fennállásának 100. évfordulóját ünnepli a legrégebb magyar munkáskönyvtár, a budapesti nyomdászok könyvtára. Valószínűleg ez a legrégebbi, megszakítás nélkül működő magyar közművelődési könyvtár. A száz év előtti szerény kezdethez képest elért fejlődést mutatják a legfrissebb adatok. 1965-ben 4017 könyvtárban 5 300 000 kötet állt az 557 000 olvasó rendelkezésére, akik 9 400 000 kötetet kölcsönöztek.

A SZOT Elnöksége 1966. január 31-én tárgyalta a szakszervezeti könyvtárak munkájáról készített jelentést és határozatot* fogadott el a könyvtárak munkájának további javítására. Ez a határozat lezárja a szakszervezeti könyvtárak

* A SZOT elnökségének 5/1966./1.31./ sz. határozata: Irányelvek a szakszervezeti könyvtárak munkájának megjavítására. (Bp. Tánicsics Kiadó, 1966.) 15 p. 21 cm. /SZOT határozatok. 1966. 1.sz./ - A Könyvtártudományi Szakkönyvtárban 2-2200 rak-tári jelzeten található.

fejlődésének egy jelentős szakaszát (az utóbbi 6-7 évben a hálózatok kiépítése, a központi könyvtárak létrehozása, általában a könyvtárak szervezeti megerősítése volt a fő cél) és feladatokat szab meg a következő 5-6 évre. Párhuzamosan a közművelődési könyvtárak öt éves fejlesztésére kidolgozott állami irányelvekkel a munka minőségének javítását, a nevelési kérdések előtérbe kerülését tűzte ki célul.

Fő feladatként hangsúlyozza a határozat a könyvtárak és a mozgalom szorosabb kapcsolatának kiépítését. A szakszervezeti mozgalom mindig a könyvet tekintette a legfontosabb művelődési eszköznek, így teszi ezt a jövőben is. Ennek megfelelően a könyvtárakat az egész népművelési munka alapjának tekintti, különösen azokban az üzemekben, ahol ez az egyetlen művelődési intézmény. Éppen ezért a más népművelési formák eredményességét azon is méri, hogy hatásukra hogyan növekszik az olvasók tábora. Minden szakszervezeti tisztségviselő feladata, hogy a maga területén segítse a könyvtárak munkáját.

Minden szakszervezeti könyvtár állandó feladata új olvasók nevelése a még nem olvasók közül. A nagyobb (önálló, művelődési otthonban működő) könyvtárak ezen túlmenően változatos szolgáltatások kiépítésével segítsék az olvasók sokoldalú művelődését. Jelenleg a dolgozók 19,4%-a olvas a szakszervezeti könyvtárakban. A határozat azt írja elő, hogy az öt éves terv végére ez az arányszám érje el a 25 %-ot. Főleg a művelődésben elmaradott rétegek (betanított és segéd munkások, bejárók) és az ipari tanulók körében kívánják emelni az olvasók arányát. A tervezett olvasási arány feltételezi a jelenlegi magas (évi 25-30 %-os) lemorzsolódási arányszám csökkentését.

A tervezett célok feltételeként 3 millió kötet új könyv beszerzését és a könyvtárak helyiségviszonyainak javítását írja elő a határozat. Az állomány összetételének alakításában lényegében eddig is helyes arányok érvényesültek, de a határozat felhívja a figyelmet arra, hogy - különösen a kisüzemi letéti könyvtárakban - a szépirodalom - ismeretterjesztő irodalom 65-35 %-os kívánatos arányát nem szabad mereven kezelni, az ellátottság tekintetében pedig

(országosan jelenleg 1,9 kötet jut egy dolgozóra) a kisüzemeket az átlagnál jobban kell ellátni. Itt az érdeklődést felkeltő, kellő választékot nyújtó, az olvasást megkedveltető, kezdő olvasóknak való könyveket kell elhelyezni.

Az utóbbi 6-7 évben megduplázódott az olvasók által kölcsönzött könyvek átlagszáma (1965 végén 16,9). Ennek további növelése, valamint a nevelési célokkal egybevágó kölcsönzési arány elérése olyan feladat, amelyet a könyvtárak csak a mozgalom többi munkásával, különösen a többi népművelővel együtt tudnak elérni. A politikai és természettudományi ismeretterjesztő művek, a szocialista eszmeiségű szépirodalmi alkotások, a műszaki műveltség növelését segítő szakkönyvek forgalmának növelése mind ezt követeli.

Hangsúlyozza a határozat a könyvtáros központi szerepét. A szakszervezeti könyvtárak túlnyomó többségében társadalmi munkás könyvtáros dolgozik. Képzésük, rendszeres tájékoztatásuk, elismerésük és megbecsülésük nélkül az ismertetett célok nem érhetők el.

A határozat végrehajtásának során adódó feladatok megbeszélésére a szakszervezeti központi könyvtárak vezetői számára 1966. április 6-7-én munkaértekezletet tartott a SZOT Kulturális, Agitációs és Propaganda Osztálya. Megjelent a megbeszélésen: Karakas László, a SZOT titkára, Kondor Istvánné, a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári Osztályának vezetője, Barabási Rezső, a KMK vezetője, valamint több munkatársuk is.

Karakas László a szakszervezetek néhány időszakos feladatáról tájékoztatta a könyvtárosokat, majd Kiss Jenő, a SZOT könyvtárügyi előadója ismertette a könyvtárak feladatait a határozat végrehajtásában. A beszámolót élénk vita követte, melynek során főleg módszerbeli kérdések, a célok megvalósításának módjai kaptak hangot.